

INGRID

(Eräs Vappumuistelma)
Kirj. Jack Steele.

Oi kuinka ihana onkaan pohjolan kesäyö — kuinka suloiselta tuoksuvat kukat ja vihreä nurmikko, kuinka kauniisti linnut iltavirsiään liveriväitä, ja kuinka hiljaa ja herttaisesti lahdella laineet lepattavat. — Näin huudahti Ingrid seisossaan puutarhan portilla katsellen ilta-aurinkon viimeisiä säteitä, jotka viimein häipyivät kukkulan taakse.

Mutta vaikka luonto oli niin herttainen, suloinen ja tyyni, tunsi Ingrid yksinäisyyttä, ikävää — ja sydämensä oli rauhaton. Oi, kuinka hauskaa olisikaan juuri nyt, jos Vilhokin olisi täällä — — Niin Vilho, sinä et tiedä, että sinua ajattelen, sinua muistelen ja sinusta haaveilen. — Sinä et tiedä, että silloin kun ensikerran näin sinut tuolla saarella, silloin kuin kauppalan nuorisoi siellä kesäiltaan viettämässä — — Oi Vilho, miksi silmäsi katsoivat silloin niin syvästi minuun? Niin Vilho, jos olisit nyt tässä, niin tuskinpa uskaltaisin ajatuksiani julki lausua, tuskinpa voisin sanoa, että silloin rakastuin sinuun — vaan etään tiedä — — Miksi et koskaan sen jälkeen ole tullut minua tapaamaan? Miksi et ole kuten jotkut toiset pojat —? Näen sinut joka aamu kun kuljet laivanrantaan tästä ohi, olen usein aikaiseen aamulla juossut puutarhaan kun herrasväki vielä nukkuu saadakseen nähdä sinut. Miksi kuljet ohi sinun yläpuolelta, aivan kuin jollekin ylähäiselle neidille kohotat hattuaasi ja menet menojaasi — —

Niin Vilho, nyt tiedän miksi... Muistan kuinka pelokkaasti epäoivallista pyysit minua pariksi leikkiin siellä saarella. — Minä huomasin, kuinka halveksivasti heitettiin sinuun silmäyksiä puolelta sekä toiselta, ja minä huomasin mitä nuo pilkalliset katseet sinuun vaikuttivat — ja siksi, siksi et ole sen jälkeen antautunut keskusteluun kanssani.

Mutta jos sinä tietäisit mitä tunsin silloin sydämessäni — juuri silloin tunsin olevani niin lähellä sinua, Vilho... Mutta jos olisin silloin ilmoittanut rakkauteni sinulle, niin et olisi sitä uskonut, sillä nuo halveksivat katseet näyttivät viiltävän sydäntäsi, ja tekivät tuon säätyeroituksen niin yllytyspääsemättömäksi. Sillä olitahan sinä vain halpa herrasväen kuskipoika, jota kutsuttiin kuin koiraa vihellyspillillä silloin kuin "herrasväki" sinua tarvitsi palvelukseensa, ja olihan tämä kaikille niin tuttua. Koko kauppalan väestö tiesi ketä tuolla pillinvihellyksellä tarkoitettiin — Niin, siksi Vilho näin eroituksen ihmisiöiden välillä, sinä huomasit että on olemassa hyviä ja huonoja ihmisiä... Niin, ja minä käsitin mihin luokkaan sinä minut silloin lasit — olinhan minä arvossapidetyn kouluntarkastajan perheessä otettuna eikä arvoistani saanut olla renkipojan arvon tasalla. Olihan tarkastajan rouva niin monasti minulle huomauttanut, että täytyy tuntea säädyllisyys — niin säädyllisyys — —

Syviin ajatuksiin vaipuneena muistui taas Ingridille yhä selvemmin mieleen mistä sukujuresta hän oli kotoisin. Hänelle muistui mieleen äiti, hänen oma äitinsä, joka puutteen ja kurjuuden keskellä kuoli silloin kun hän oli vielä pieni tyttö — ja kuinka hänet sitten otettiin otettavaksi rikkaaseen ja arvossa pidettyyn perheeseen.

Kun hän näitä muisteli, tunsi Ingrid, että kuoli, joka oli hänen ja Vilhon välillä, on olemassa vain muodon vuoksi — ja hän päätti ensi tilaisuuden tullen ilmoittaa sen Vilholle, hän tunsi mielensä nyt keveäksi. Sydän täynnä uusia toiveita sulkeutui hän huoneeseensa nukahtaen unelmiinsa.

* * *

On kulunut talvi, Ingrid on kas-

vatusvanhempainsa kanssa ollut talven Helsingissä, mutta hän odottaa kevättä, jolloin hän pääsee takaisin maalle — ja sitten, sitten on hänellä hauskaa, hän haluaa viettää koko kesän Vilhon seurassa, aivan ensimmäiseksi tahtoo hän tavata Vilhon ja kertoa hänelle kaikki, kaikki!

Huhtikuun kymmenes päivä valkeni. Tarkastajan herrasväki saapuu huvilaansa kesää viettämään. Ingrid on myöskin saapunut. — Huomenna tahdon nähdä Vilhon, ajattelee Ingrid. Hän kysyy eräältä tuttavaltaan kaikkia entisiä viime kesäisiä tuttujaan. Sivumennen kysyy: "Vieläkö tuomari Willa on sama kuskipoika?" — "Ei ole enään Vilho Willa, hän muutti syksyllä toiseen pitäjään, kun ei jaksanut enään kuunnella pillin vihellystä", oli vastaus.

Vappujuhlia valmistettiin tulisella kiireellä ja Työväenyhdistyksen uusi suuri ja komea talo oli valmistumaisillaan Vapuksi. Avajaisjuhlat ja talon vihkiäiset oli määrää viettää Vapunä. Vakavia sosialistien periaatteiden omaavia henkilöitä ei paikkakunnalla ollut kovinkaan paljon, mutta maaperä sosialistiselle työlle oli toivorikas, ja niin ollen oli oman talon puuhiinkin uskallettu ryhtyä. Tilapäisiä iltamia oli työväenyhdistys pitänyt nuorisoseuran talolla. Entien nuorisoseuran jäsenet alkoivat yhä enemmän ja enemmän ottaa osaa työväenyhdistyksen toimeenpanemissa iltamatilaisuuksissa, ja nyt kun oli uusi oma talo valmistumaisillaan joka oli kaikinpuolin ajanmukaisempi, olivat nuoret niin innokkaita, että vappujuhlien hommaaminenkin näytti lupaavalta. Olihan uudella työväentalolla tilaisuus toimia hiukan vapaammin, ajatteli nuorisoi. Mutta vakavat puhujat ja eturivin miehet ja naiset käyttivät aikansa edulliseen kylvämistyöhön, nuorison ollessa vielä hajanaisella kannalla periaatteistaan. Puhujat sirittelivät sosialistien siemeniä nuorison keskuuteen siinä määrin, että kun tuli puheeksi vappukukue, niin lupautui useita satoja kauppalan nuorisosta vappukukueeseen.

Toukokuun ensimmäinen päivä valkeni kirkkaana. Uuden työväentalon lipputangossa liehui punainen lippu. Noin kello yhdeksän aikaan oli juhlapaikalle kerääntynyt väkeä toista tuhatta, toiset olivat tulleet uteliaisuudesta, toiset asian innostuksesta. Kello kymmenen aikaan oli kukueen oltava lähtövalmiina marssimaan kauppalan katuja alas rantaan ja sieltä takaisin juhla kentälle. Alettiin järjestyä riveihin. — Väki joukon keskellä huomasi Ingrid Vilhon punaisen nauhan rinnassa. Nyt, ajatteli Ingrid, nyt voin näyttää Vilholle "säätyeroavaisuuden". Hän tahtoi tunkeutua väkijoukon läpi Vilhon luo. — "Hyvää huomenta, Vilho, etkö tahtoisit tulla rinnalleni juhla-kukueeseen?" — Tämä oli Vilhon mielestä enempi kujan yllätys, sillä hän ei käsittänyt puhuiko Ingrid totta, vai halusiko pilkata häntä. — Vasta silloin, kun hän katsoi Ingridin silmiin kysyvästi ja nähdessään Ingridin rinnassa samanlaisen punaisen nauhan, vastasi Vilho: "Tulen, Ingrid!"

Rivit olivat kunnossa. Soittokunta alkoi soittaa. Oi, kuinka ihanasti, voimakkaasti ja innostavasti kajahtavaan marseljeesin säveleht kirkkaassa aamuilmassa — —

Marssittuaan ensin yhtä katuja alas rantaan, suuntasi kukue matkansa toista katuja ylös. Oltiin juuri herrastuomarin mahtavan asuinrakennuksen edustalla, kun verannon rappusilla näemme vanhan herrastuomarin katselevan ohimenevää kukueesta. Hetken kuluttua kuului kimeä pillin vihellys. Vaikkakaan tämä ääni ei tällä kertaa kuulunutkaan Vilholle, niin tiesi hän sen tarkoituksen ja se vihelsi hänen sydäntään. Hänen päänsä painui alas ikäänkuin häpeästään, kun hän muisti kuinka monta kertaa tuo ääni oli hänelle kuulunut. Nyt oli hänen paikkansa otanut joku toi-

nen ja häntä kutsuttiin samalla tavalla, kutsuttiin ehkä pois kukueesta.

Päivä kului nopeasti, eikä Vilho ja Ingrid ehtineet vaihtaa montakaan sanaa keskenään, sillä heillä kummallakin oli omat tehtävänsä sinä päivänä juhla kentällä. Kun viimeinen numero ohjelmasta illalla oli suoritettu ja yleisö alkoi tehdä poislähtöä, rohkaisi Vilho itsensä ja meni Ingridin luo ja sanoi haluavansa tulla saattamaan Ingridin kotiin. — Matkalla puhuivat he vain juhlista yhtä ja toista. Kun he olivat saapuneet puutarhan portille, aikoi Vilho heti lähteä takaisin. — "Vilho, älä lähe vielä", sai Ingrid tuskin sanotuksi. — "Tule tänne puiston penkille hetkeksi kanssani istumaan — Vilho, miksi pelkää ja epäroit?" — "Ei, Ingrid, tämä ei ole totta, miksi tulit juhlaamme, Ingrid? Miksi kannoit tänään punaista nauhaa rinnassasi, miksi teit niin syvää pilkkaa meistä? Tiesithän toki missä tarkoituksessa juhlimme tänään? Tiesithän mitä tarkoitusta varten vihittiin tänään tuo uusi talomme? Niin, nyt ehkä sen muistat vielä, mutta huomenna et sitä muista, eikä sinun ole syyttäkään sitä muistaa —"

"Niin, Ingrid, muistatko mitä puhuja sanoi puheessaan tänään? Hän sanoi näin: 'Me työn raskaan raatajat viettämme tänään ensimmäistä vappujuhlaamme omissa uudessa talossamme. Työläistoverit, te näette talomme lipputangossa liehumassa punavaatteiden, sosialismin lipun, se on puhtain symboli meidän aatteestamme. Se on veljeyden, vapauden ja tasa-arvoisuuden tunnusmerkki. Tämän lipun juurelle kutsutaan kaikki köyhälistöluokkaan kuuluvat sorretut miehet ja naiset taistelemaan meidän yhteistä vihollistamme riistajoukkoa vastaan, taistelemaan niin kauan, että me voitamme, sillä me olemme pakotetut alkamaan taistelun oikean asian puolesta. Me emme ole ainoat tässä taistelussa, vaan koko mailman sorrettu työväenluokka on mukanaamme. Tänään kun me viettämme ensimmäistä vappujuhlaamme täällä omissa seinissä, on osanotto juhlimme ollut paljon suurempi kuin voimme edeltäkäsinvastaa. Yleisö, joka täällä on nyt voidaan laskea tuhansissa. Mutta jos tekisin teille itsekullekin kysymyksen: oletko sosialisti, tunnustatte aatteemme ja pyrkimyksemme oikeaksi? niin lukumme ei todellakaan olisi niin suuri vielä.' Mutta suurin osa teistä on tullut tänne uteliaisuudesta tai hetken innostuksesta, sillä tässä joukossa löytyy ehkä ihmisiä, joiden edut ovat vastakkaiset meidän periaatteellemme. He eivät ole todellisuudessa meidän kanssamme, vaan he ovat meitä vastaan. Mutta teille, toverit, joille elämässänne ei ole ollut muuta kuin puutetta ja karjuutta, teitä varten on tämä uusi talo rakennettu. Tänne kokoontukaamme pohtimaan ja käsittelemään niitä kysymyksiä, jotka ovat meille tärkeitä, jos mielimme vapautua sorsnonalaisesta asemastamme."

Muistatko, Ingrid, eikö hän näin sanonut? Siksi ymmärrät mitä minä tällä tarkoitan. Ei, Ingrid, sinä ja minä, emme voi näitä asioita samalla tavalla käsittää. Sinä kuulut siihen luokkaan, jonka kukistamiseksi me olemme alkaneet taistelun. Sillä me tulemme taistelemaan niin kauan, että jokaisella ihmisellä on yhtä hyvät elämisen mahdollisuudet. Minä vain ihmettelen, että olit tänään niin utelias, että oikein osanottolasi kunnoitit vappujuhlaamme. Ja minä, sinä tiedät Ingrid, mihin luokkaan minä kuulun. — Minä ja herrojen koirat ovat samassa asemassa, minua viheltettiin pillillä kuten koiraa. — Niin, Ingrid. Hyvää yötä!" —

Vilho tunsi kuinka hänen käteensä oli pusertunut Ingridin vaalea pehmeä käsi, kuinka se värisi, kun hän tahtoi sen irrottaa omastaan. — Silloin sai Ingrid kuiskatuksi: "Vilho, älä menet! Miksi sinä et voi viipä hetkeä kanssani. Tule tänne pen-

kille ja istu vierelleni, niin kerron sinulle jotain itsestäni. — Vilho, sinä et tiedä, että minäkin olen saman luokan lapsia kuin sinäkin. Haluatko kuulla, että kerron sinulle elämäni tarinan."

Kyyneleet vierähtivät Ingridin poskille, kun hän alkoi puhumaan: "Me istumme nyt tässä kauniissa puutarhassa, tuossa on mahtava huvilarakennus, jossa minä asun. — Mutta — mutta se ei ole minun omani. Sen omistavat kasvatusvanhempani, herra ja rouva J...lä. He ovat olleet minulle isän ja äidin sijaisia siitä saakka kuin oma äitini köyhyyden ja kurjuuden pakottamana kuoli. — Minulle on joskus kerrottu sellaista, että äitini ruumis löydettiin Uraan salmen rannalta. — Rakas äitini, julma isäni jätti sinut yksin pienen tyttösi kanssa taivalta maan. — Isäni on ollut merimies. Hän oli jättänyt äitini jo silloin kun hän kanto minua rintansa alla. — Minä en ole koskaan nähnyt isääni ja äidistäni on vain hämärät muistot. — Niin, Vilho, sellaiset olivat minua oikeat vanhempani. Kun olin jäänyt orvoksi ilman minkäänlaista hoivaa, oli herra ja rouva J...lä ottaneet minut otettavakseen, sillä heillä ei ollut silloin lasta. Nyt heillä on jo kolme omaa lasta, joista vanhin on minua viittä vuotta nuorempi. Minulle onkin jo monasti kun rouva on kiukkuksella päällä, huomautettu, että en ole heidän lapsensa. — — Vilho, ymmärrätkö nyt minua? Sinä et tiennyt äsken kuinka syvästi minuun koski, kun sanoit: 'sinä ja minä kuulomme eri luokkaan. Mutta en moiti sinua, Vilho. Sinä olit rehellinen, sinä et ajanut sellaisia lakeisia pyyteitä, jota monet sivistystä saaneet nuoret miehet tekevät. — Ja siksiä Vilho, sinua rakastan, olen jo kauan rakastanut — Vilho saanko rakastaa? Silloin kun ensi kerran katsoit minua silmiin siellä saarella, muistatko, silloin jo ensi kerran tunsin mitä nytkin. Aina kun kuulin tuon koirapillin äänen, jolla sinua kutsuttiin herrasväen eteen, vihelsi tuo pillin kimeä ääni sydäntäni. Jo silloin tunsin, mikä erotus on rikkaan ja köyhän välillä, ja siksi tänään olin samassa juhla-kukueessa — ja siksi tahdon tulla rinnalleni, koska rakastin sinua. Käsitätkö nyt kuka olen?"

"Uskon mitä sanoit ja tiedän myöskin, että olet saman luokan tyttär. Voitko unhottaa Ingrid, että olen sinua ehkä syvästikin loukannut. Jos rakastat minua Ingrid, niin olet omani. Ingrid katso silmiini. Näen silmistäsi samaa mitä puhuit ja siksi olemme erottamattomia, kulkekaamme missä tahansa. Elän yksin sinua varten. — Ingridin pehmeät käsi-varret kietoutuivat Vilhon kaulaan — pitkän odotuksen perästä oli Ingrid ensi kerran onnellinen elämässään, hän hymyili ja itki — —

On kulunut joitakin viikkoja. Tarkastajan tietoon oli tullut, että Ingrid oli ottamassa osaa työväenyhdistyksen vappukukueeseen. Kaikkeaa mitä Ingrid sen johdosta sai kuulla kasvatusvanhemmiltaan, jääköön saattamatta. Mutta ratkaisu oli hänen tehtävä, halusiko hän kuulua perheeseen, jonka arvoa ei saanut alentaa moisilla halpamaisilla tavoilla, vai halusiko mennä "roskajoukon" mukana. Yhä edelleen samaa. — Ja Ingrid ratkaisi. — Noin kuukausi vappujuhlien jälkeen, ei herra kansakouluntarkastajan perheessä ollut enään "Neiti Ingrid J...lä"; hän sai luvan matkustaa vierailemaan — ja sai käyttää nimeä Ingrid Paldenius.

Millä nimellä Ingrid nyt esiintyy ja missä hän tällä kertaa on, se on tuntematonta — sillä elämän tuulijolla on heidän laivansa ajautunut karille ja särkynyt sirpaleiksi — — Muistellemani Vilhoa ja Ingridiä, kiroan tätä nurinkurista yhteiskuntajärjestelmää, joka niin monen ihmisen elämän on raunioiksi ruhjonut.